

รายงาน การมีส่วนร่วม

annual report 2026

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 9
กรมพัฒนาที่ดิน

การส่งเสริมการมีส่วนร่วม กรมพัฒนาที่ดิน

แผนการจัดโครงการ รณรงค์เฝ้าติดตามสร้างดินยั่งยืน พื้นที่สิ่งแวดล้อม ปี 2569

หน่วยงาน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 9 ร่วมกับสถานีพัฒนาที่ดินกำแพงเพชร

หลักการและเหตุผล

วิกฤตมลพิษทางอากาศและฝุ่นละออง PM 2.5 ในประเทศไทย มีสาเหตุสำคัญประการหนึ่งมาจากการเผาวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรและพื้นที่ป่าเพื่อเตรียมแปลงปลูก ซึ่งแม้จะเป็นวิธีที่ประหยัดต้นทุนสำหรับเกษตรกร แต่กลับสร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง ทั้งการเร่งภาวะโลกร้อน การเสื่อมโทรมของระบบนิเวศดิน และการทำลายห่วงโซ่อาหาร รัฐบาลจึงได้ยกระดับการแก้ไขปัญหาเป็นวาระแห่งชาติตั้งแต่ปี 2562 โดยในปี 2568 ผลการดำเนินงานมีแนวโน้มดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์สุทธิเป็นศูนย์ภายในปี 2608 - 2613 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพร้อมด้วยภาคีเครือข่าย ได้ร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการเชิงรุกปี 2569 เพื่อควบคุมแหล่งกำเนิดมลพิษอย่างเบ็ดเสร็จ ทั้งในพื้นที่ป่า พื้นที่เกษตร และเขตเมือง

สอดคล้องกับมาตรการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมพัฒนาที่ดินที่มุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนวิถีเกษตรกรรมสู่รูปแบบปลอดการเผาผ่านโครงการ "รณรงค์เฝ้าติดตามสร้างดินยั่งยืน พื้นที่สิ่งแวดล้อม" ในปีงบประมาณ 2569 ซึ่งเน้นการสาธิตวิธีเฝ้าติดตามเพื่อคืนอินทรีย์วัตถุและธาตุอาหารสู่ดินแทนการเผาทำลาย การดำเนินงานดังกล่าวไม่เพียงแต่ช่วยฟื้นฟูโครงสร้างดินและรักษาสมดุลของจุลินทรีย์ในดินให้เหมาะสมต่อการเพาะปลูกอย่างยั่งยืนเท่านั้น แต่ยังเป็นกลไกสำคัญในการลดเขม่าควันและฝุ่นละอองที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพประชาชน อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมของประเทศอย่างเป็นรูปธรรม

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 9 และสถานีพัฒนาที่ดินกำแพงเพชร กรมพัฒนาที่ดิน จึงได้บูรณาการร่วมกันในการจัดกิจกรรมรณรงค์เฝ้าติดตามในพื้นที่บ้านห้วยาง หมู่ 5 ตำบลห้วยาง อำเภอลองขลุ่ย จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดการเผา (Hot Spot) รุนแรง เพื่อเป็นการสร้างความตระหนักรู้ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนตระหนักถึงความสำคัญของการเฝ้าติดตามแทนการเผา เกิดความสมดุลของระบบนิเวศดิน และช่วยลดเขม่าควัน ฝุ่นละอองที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน

ระยะเวลาดำเนินงาน

วันที่ 23 มกราคม 2569

สถานที่

บ้านห้วยยาง หมู่ 5 ตำบลหัวถนน อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร

ประเด็นหรือเรื่องในการมีส่วนร่วม

1. ร่วมประชาสัมพันธ์ดำเนินการจัดงาน “รณรงค์ไถกลบตอซัง สร้างดินยั่งยืน พื้นที่สิ่งแวดล้อม” ในระดับจังหวัด โดยมุ่งเน้นให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนตระหนักถึงความสำคัญของการไถกลบแทนการเผา
2. ร่วมจัดกิจกรรมนิทรรศการองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการไถกลบตอซังพืชในพื้นที่สาธิต และองค์ความรู้ในการทำเกษตรกรรม
3. ร่วมกิจกรรมไถกลบตอซังพืชในพื้นที่สาธิต การทำเกษตรกรรม ที่ไม่เผาฟางและตอซังพืช ไม่ทำลายโครงสร้างดิน จุลินทรีย์ดิน เกิดความสมดุลของระบบนิเวศดิน เพื่อปรับปรุงดิน เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน ช่วยลดปัญหาหมอกควันและฝุ่นละออง และลดผลกระทบต่อภาวะโลกร้อน

ข้อมูลผู้มีส่วนร่วม

1. หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่	จำนวน 16 ราย
2. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	จำนวน 161 ราย
3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	จำนวน 8 ราย
4. เจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาที่ดินกำแพงเพชร	จำนวน 20 ราย
5. เจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาที่ดินอุทัยธานี	จำนวน 4 ราย
6. เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 9	จำนวน 18 ราย
7. สถาบันการศึกษา	จำนวน 27 ราย

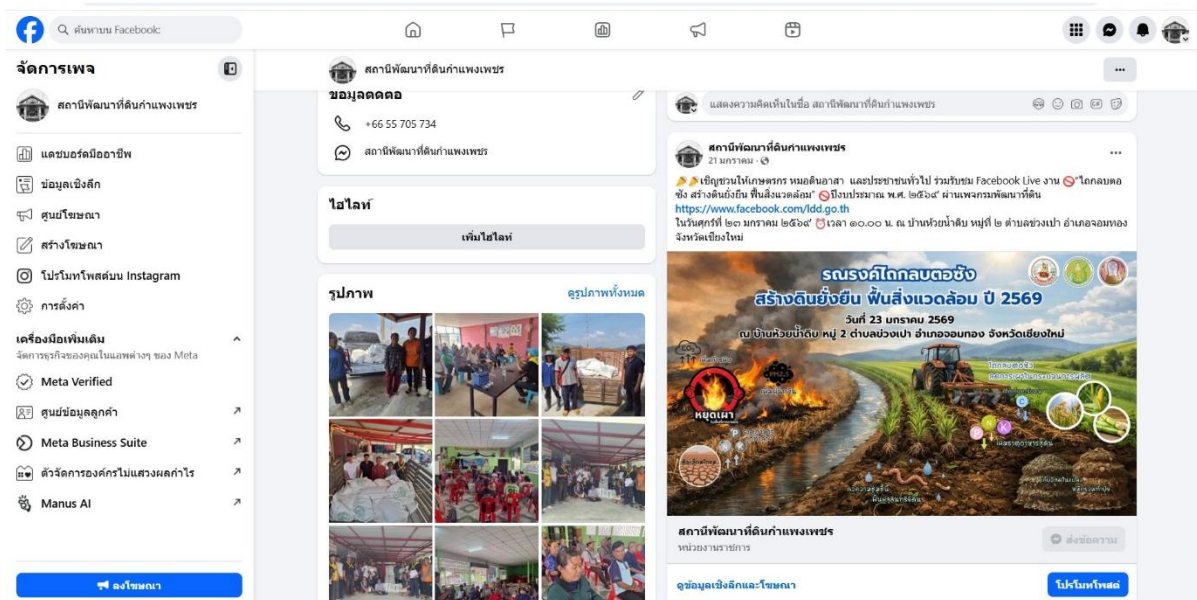
ผลจากการมีส่วนร่วม

1. ประชาสัมพันธ์กิจกรรม การจัดงาน “รณรงค์ไถกลบตอซัง สร้างดินยั่งยืน พื้นที่สิ่งแวดล้อม” ทั้งผ่านหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัดและช่องทางออนไลน์ ถึงความสำคัญของการงดเผา และประชาสัมพันธ์วันดำเนินกิจกรรมการสาธิตในพื้นที่

ภาพที่ 1 ประชาสัมพันธ์จังหวัดกำแพงเพชรร่วมประชาสัมพันธ์รณรงค์ไถกลบตอซิง และถ่ายทอดองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องที่จัดทำโดยกรมพัฒนาที่ดิน

ภาพที่ 2 สถานีพัฒนาที่ดินกำแพงเพชรประชาสัมพันธ์รณรงค์ไถกลบตอซิง และถ่ายทอดองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องที่จัดทำโดยกรมพัฒนาที่ดินผ่านช่องทาง Facbook

2. หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคประชาชน และหน่วยงานภาคเอกชน ร่วมกิจกรรมสาธิต การไถกลบตอซิงในพื้นที่นาข้าวจำนวน 10 ไร่ พร้อมทั้งการฉีดพ่นน้ำหมักชีวภาพ ชูปเปอร์พด.2 เพื่อเร่งการย่อยสลาย และหว่านปอเทืองเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน

ภาพที่ 3 กิจกรรมเปิดงาน

ภาพที่ 4 กิจกรรมสาธิตการไถกลบตอซัง

ภาพที่ 5 กิจกรรมสาธิตการปรับปรุงบำรุงดินหลังจากการไถกลบตอซัง

3. หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคประชาชน และหน่วยงานภาคเอกชน ร่วมเรียนรู้ ประโยชน์จากการงดเผาตอซัง และองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องผ่านการเยี่ยมชมนิทรรศการที่จัดขึ้นในพื้นที่สาธิต

ภาพที่ 6 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมชมนิทรรศการรณรงค์การไถกลบตอซัง

ภาพที่ 7 เยาวชนร่วมชมนิทรรศการรณรงค์การไกล่เกลี่ยต่อซัง

การนำผลจากการมีส่วนร่วมไปปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงาน

1. จังหวัดกำแพงเพชรให้ความสำคัญ และดำเนินการรณรงค์ตเผาเป็นมาตรการในระดับจังหวัด
2. พื้นที่นาข้าวแปลงสาธิตบ้านห้วยยาง หมู่ 5 ตำบลหัวถนน อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร ได้รับการไกล่เกลี่ยต่อซัง และปรับปรุงบำรุงดิน ลดปัญหาหมอกควันและฝุ่นละออง ส่งผลดีต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม และยังช่วยลดผลกระทบต่อภาวะโลกร้อน
3. หน่วยงานท้องถิ่น บ้านห้วยยาง หมู่ 5 ตำบลหัวถนน อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร ให้ความสำคัญกับการรณรงค์การไกล่เกลี่ยต่อซัง
4. ประชาชนในชุมชนบ้านห้วยยาง หมู่ 5 ตำบลหัวถนน อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร ตระหนักรู้ถึงการทำเกษตรกรรมที่ไม่เผาฟางและต่อซังฟืช ช่วยให้ดินดี คงความอุดมสมบูรณ์ ไม่ถูกทำลาย และยังช่วยบำรุงดินให้มีอินทรีย์วัตถุเพิ่มขึ้น เกิดความสมดุลของระบบนิเวศดิน

การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

สถานีพัฒนาที่ดินกำแพงเพชร
 20 มกราคม · 🌐

เผาตอซัง หรือ ไถกลบตอซัง
ทางลัดวันนี้ กำหนด สุข ภาพดินในระยะยาว

เผาตอซัง
ทำลาย "กาว" ยึดเม็ดดิน
เกิดฝุ่นและก๊าซจากตอซัง (ความชื้นสูง กระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยตรง)

- โครงสร้างเม็ดดินแตกสลายง่าย เมื่อโดนน้ำและแรงกระแทก
- ชั้นกรวยวัตถุถูกเผาไหม้
- ดินจับตัวแน่น แข็ง
- น้ำไหลผ่านเร็ว ไม่กักเก็บน้ำ
- ช่องว่างอากาศในดินยุบตัว
- จุลินทรีย์ดินลดลง / ตาย
- ธาตุอาหารในตอซังกลายเป็นก๊าซหนีหาย

ไถกลบตอซัง
สร้าง "โครงสร้าง" ให้ดิน
เก็บพืชคลุมดินและย่อยสลายลงดิน

- โครงสร้างดินดี เมื่อดินจับตัว อย่างเสถียร ทนต่อการล้าง
- ชั้นกรวยวัตถุทำหน้าที่เป็นกาวยึดเม็ดดิน
- ดินร่วนซุย
- น้ำแทรกซึมและกักเก็บได้ดี
- ช่องว่างอากาศในดินเพิ่มขึ้น
- จุลินทรีย์ดินเพิ่มขึ้น
- ธาตุอาหารในตอซังคงอยู่ ปลอดภัยต่อผู้กิน

การจัดการตอซัง ส่งเสริมโดยวิธีไถกลบโครงสร้างดิน ช่องว่างอากาศและน้ำในดิน ซึ่งเป็นตัวกำหนดการซึมผ่าน การถ่ายเทอากาศ และกักเก็บการหมักของอินทรีย์วัตถุในดิน
"ดินดี เริ่มจากไม่เผา แต่ไถกลบดินดิน"

การหายใจของดิน (Soil respiration)
คือ สัญญาณว่าดินยังมีชีวิต เพราะจุลินทรีย์ในดินยังทำงาน

ดินเปียก ช่องว่างยุบตัว
เมื่อถึงบนเคาะหัวใจไม่ออก

การวัดการหายใจของดินกันเถอะ
ใช้ของวัด วัดของตอซังแล้วส่งกลับกรมพัฒนาที่ดิน

ดินร่วน ช่องว่างอากาศ
เหมือนคนใจจากากดี

ความชื้นในดินของพื้นที่มีผลต่อ
 ① จุลินทรีย์ในดินสูง / ต่ำ
 ② การหายใจของดินลดลง

ความชื้นในดินของพื้นที่มีผลต่อ
 ① จุลินทรีย์ในดินสูง / ต่ำ
 ② การหายใจของดินเพิ่มขึ้น

กรมพัฒนาที่ดิน
 หน่วยงานราชการ

 ส่งข้อความ

ภาพที่ 8 การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การจัดงานผ่านช่องทางออนไลน์

โกลบตอซัง: สร้างดินยั่งยืน

ฟื้นสิ่งแวดล้อม ลดฝุ่น PM 2.5

รณรงค์หยุดเผา เปลี่ยนมาใช้วิธีโกลบพร้อมสารเร่งจุลินทรีย์เพื่อดินดี อากาศดี ณ บ้านห้วยยาง จ.กำแพงเพชร 2569

หยุดการเผา
เพื่อเราและสิ่งแวดล้อม

โกลบและใช้
สารเร่งซูเปอร์ พด.2

PM 2.5

ก๊าซพิษ

ร่วมกันหยุดเผาในที่โล่ง

การเผาทำลายทั้งดินและอากาศ

- ปล่อยก๊าซพิษและฝุ่น PM 2.5
- ทำลายหน้าดินและจุลินทรีย์ที่มีประโยชน์
- ปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์
- เพิ่มความร้อนสะสมในพื้นที่

เปลี่ยนตอซังเป็นปุ๋ยด้วยการโกลบ
และใช้สารเร่งซูเปอร์ พด.2

- โกลบเพิ่มอินทรีย์วัตถุ
- คืนธาตุอาหาร N-P-K สู่ดิน
- เร่งการย่อยสลายตอซังและฟางข้าว
- ประหยัดเวลาเตรียมดินรอบใหม่

ดินดี อากาศดี วิถีเกษตรปลอดภัย

- ดินร่วนซุย อุ่นน้ำได้ดี
- สภาพแวดล้อมในชุมชนที่สะอาดขึ้น

ภาพที่ 9 อินโฟกราฟิกกิจกรรมการจัดงาน

